

Birkenes kommune

Kontrollutvalgets årsmelding 2017

Temark

Agder og Telemark
Kontrollutvalgssekretariat IKS

1. INNLEDNING

Kontrollutvalget avgir med dette en samlet årsmelding for 2017. Denne skal gi et bilde av utvalgets formelle rolle, instruks, forholdet til revisjonen og sekretariatet og de viktigste saker som er behandlet i året med kommentar. Kontrollutvalget avgir hvert år uttalelse til kommuneregnskapet, adressert til kommunestyret. Etter forskrift for kontrollutvalg, skal kontrollutvalget årlig rapportere om resultatet av gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekter og selskapskontroll. Bestemmelsen må ses i sammenheng med vedtatte planer og presenteres på denne måten for året 2017.

2. KONTROLLUTVALGETS SAMMENSETNING

Kontrollutvalget velges av kommunestyret og skal på vegne av kommunestyret føre det løpende tilsynet med den kommunale forvaltningen. Alle kommuner og fylkeskommuner er pliktig å velge et kontrollutvalg. Kommunestyret kan foreta nyvalg av kontrollutvalgets medlemmer i valgperioden, men da må hele utvalget velges på nytt. Regler for valg av medlemmer til kontrollutvalget er fastsatt i egen forskrift. Det er strenge begrensninger i hvem som er valgbare til utvalget. Sist kommunevalg førte til at det ble valgt nye medlemmer i kontrollutvalget fra oktober 2015. I tillegg vedtok kommunestyret i forbindelse med kommunevalget å utvide utvalget fra tre til fem medlemmer.

Medlemmer og varamedlemmer (2017):

Medlemmer	Varamedlemmer
Wiggo Svendsen (H), leder	Felles varaliste:
Knut Gunnar Solli (AP), Nestleder	1. Olav Vehusheia (H)
Iren Sommerset (SV), Medlem	2. Eva Aabel Retterholt (SP)
Olav Heimdal (SP), Medlem	3. Kristian Jon Svaland (SP)
Inger E.B. Slågedal (SV), Medlem	

Kommuneloven krever at minst ett av medlemmene skal velges blant kommunestyrets medlemmer. Departementet har tolket det slik at dette gjelder valg ved kommunestyrets konstituering.

3. RAMMER FOR KONTROLLUTVALGETS ARBEID

Etter Kommune-lovens § 77 er kommunestyret pålagt å opprette et eget kontrollutvalg som skal forestå det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltning og de folkevalgte organ som kommunestyret har opprettet. Tilsynet og kontrollen skjer på vegne av kommunestyret. Kommune-lovens § 77 slår fast:

”Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.”

Kontrollutvalgets oppgaver er i utgangspunktet gitt i kommune-loven § 77, og i forskrift om kontrollutvalg av 15.06.2004, men kommunestyret kan konkret be utvalget utføre særskilte tilsynsoppgaver på sine vegne. Kontrollutvalgets hovedoppgave er å føre tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret og påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning. Kontrollutvalget skal ifølge kommune-loven sørge for mange oppgaver som vi vil komme nærmere inn på senere.

4. OPPLÆRING OG KURS

Det stilles stadig større krav og forventninger til kontrollutvalgets kompetanse, både fra det politiske miljø og kommunens innbyggere. Endret regelverk gjør det nødvendig å legge til rette for opplæring og kursvirksomhet for alle medlemmer av kontrollutvalget. Kunnskap om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og lovverk er nødvendig for å utføre de oppgaver som fremgår av lov og forskrift. Slik opplæring og kursvirksomhet kan skje lokalt (høst og vårkonferanse i regi av Temark) eller gjennom sentrale tilbud. Kontrollutvalget inviteres blant annet årlig til landskonferansen for kontrollutvalg i regi av Norges kommunerevisorforbund (NKRF) og fagkonferansen i regi av Forum for kontroll og tilsyn (FKT). Disse samlingene er viktige for å tilføre kontrollutvalgets medlemmer ny kunnskap, og det er en arena der kontrollutvalgs medlemmer fra hele landet møtes og drøfter saker og arbeidsmetoder. Agder og Telemark kontrollutvalgs sekretariat IKS (Temark) arrangerte i 2017 to konferanser (høst- og vårkonferanse) som kontrollutvalgets medlemmer har deltatt på.

Hensikten med denne opplæringsdagen har vært å bidra til å øke og utvikle nye og erfarne kontrollutvalgsmedlemmer sin kompetanse om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og lovverk, samt en innføring i revisjonens og sekretariatets rolle og oppgaver.

5. SEKRETARIAT

Kontrollutvalget får sekretariatsbistand fra Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS (Temark). Kommunen ble medeier av Temark fra 01.07.14 i forbindelse med etableringen av sekretariatet i Agder. Med oppdrag for 34 kommuner i Vest-Agder, Aust-Agder og Telemark er Temark landets største kontrollutvalgssekretariat. Sekretariatet har syv ansatte og fast sekretær for kontrollutvalget er Alexander Etsy Jensen.

Sekretariatet skriver saksframstillinger, bistår kontrollutvalget i praktisk tilrettelegging og oppfølging av møter, samt vedtaksoppfølging. I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom utvalg og revisjonen, og utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget.

6. REVISJON

Kommunen er medeier i, og har avtale om levering av revisjonstjenester fra Aust-Agder revisjon IKS. Selskapet leverer revisjonstjenester til ti kommuner og Aust-Agder fylkeskommune. Selskapet utfører regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for kommunen. Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er Ketil Raknes og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor er Kristian Fjellheim Bakke. Hovedrevisor for Birkenes er Øyvind Nilsen.

7. ØKONOMI

For å utøve sin funksjon på en god måte har kontrollutvalget lagt vekt på å be kommunestyret om økonomiske rammer som muliggjør den aktiviteten som det legges opp til i møte- og arbeidsplanen. Kontrollutvalget er i henhold til kommuneloven pålagt å utarbeide budsjettforslag for kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen.

Regnskapstallene for den samlede kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen fremkommer av kommunens samlede årsregnskap. Under følger budsjett- og regnskapstall for 2017.

Beskrivelse	Budsjett 2017	Regnskap 2017
Møtegodtgjørelse m.v.	30 000	17 789
Kurs og andre utgifter	50 000	13 080
Til disposisjon for kontrollutvalget (andre utgifter)	10 000	8 730
Kjøp fra IKS		
a. Revisjon (revisjonshonorar, møtedeltagelse og forberedelse)	443 000	443 000
b. Selskapskontroll	37 500	-
c. Sekretariat (Temark fra 01.07.14)	91 000	90 600
Totalutgifter	661 500	573 199

8. KONTROLLUTVALGETS ARBEID – MØTER OG SAKER

Kontrollutvalget har i 2017 avholdt 5 møter og behandlet 36 saker. I tillegg har kontrollutvalget gjennomført flere virksomhetsbesøk i 2017.

Stortinget har vedtatt å oppheve kommuneloven § 77 nr. 8. Det innebærer at kontrollutvalget i likhet med andre folkevalgte organ som hovedregel skal holde åpne møter. Lovendringen trådte i kraft fra 01.07.2013.

Sakskart, saksdokumenter og protokoller legges løpende ut på kommunens og sekretariatets hjemmeside (www.temark.no).

Utvalget ønsker å ha oppdatert informasjon om kommunens virksomhet, og samtidig gjøre egen funksjon mer kjent. Administrasjonen har ved flere anledninger blitt invitert til kontrollutvalget for å orientere om forskjellige virksomhetsområder i kommunen.

Kontrollutvalget ønsker å være synlig og ha god kontakt med kommunens ledelse. Både ordfører og rådmannen og representanter for rådmannen har deltatt på flere av utvalgets møter, noe kontrollutvalget oppfatter som en styrke i sitt arbeid.

En stor del av kontrollutvalgets saksbehandling omfatter forhold utvalget er pålagt å arbeide med, gjennom kravene i kommuneloven § 77 og forskrift om kontrollutvalg. Hvilket fokus som velges i de ulike arbeidsoppgavene er det i stor grad opp til utvalget å definere selv.

Kontrollutvalget kan etter anmodning fra kommunestyret, etter innspill fra innbyggere eller på eget initiativ ta opp forhold ved kommunens virksomhet, som kan knyttes til utvalgets tilsynsarbeid. Kontrollutvalget er også opptatt av hvordan kommunen følger opp rapporter fra andre tilsyn.

I det følgende har vi trukket frem noen av sakene som har vært behandlet i løpet av året 2017. Regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroller er trukket ut som egne kapitler henholdsvis kapittel 9, 10 og 11.

Saker som behandles i hvert møte:

- Godkjenning av møteinnkalling
- Godkjenning av protokoll fra sist møte
- Orientering fra revisjonen i møte
- Referatsaker i møte
- Eventuelt i møte

Saker kontrollutvalget har behandlet:

- Orientering vedr. dom i tvistesaken mellom Birkenes kommune og byggmester Kristian Flaa AS (sak 1/17 og 31/17)
- Orientering vedr. prosessen knyttet til vindkraftutbygging (sak 2/17)
- Prosjektplan for forvaltningsrevisjonsprosjektet «Spesialundervisning» i Birkenes kommune (sak 3/17)

- Årsmelding 2016 for kontrollutvalget i Birkenes kommune (sak 4/17)
- Revisors egenvurdering av uavhengighet (sak 5/17)
- Årsregnskap og årsberetning 2016 for Birkenes kommune - kontrollutvalgets uttalelse (sak 9/17)
- Årsrapport og årsregnskap 2016 fra kemneren i Kristiansandsregionen – Birkenes (sak 10/17)
- Arbeidstilsynets tilsyn med kulturskolen i Birkenes og Lillesand (sak 11/17)
- Orientering fra rådmann vedr. kommunens rutiner og retningslinjer for varsling (sak 12/17)
- Orientering - Felles statlig tilsynskalender for 2017 (sak 13/17)
- Orientering - Birkenes kommunes rutiner ved ansettelser (sak 17/17)
- Orientering om den økonomiske situasjonen pr. 1. tertial 2017 - Birkenes kommune (sak 18/17)
- Sammenligning av driftskostnader mellom sammenlignbare kommuner (KOSTRA tall) - Birkenes kommune (19/17)
- Prosjektplan: Selskapskontroll i LIBIR IKS (sak 23/17)
- Budsjett for kontroll og tilsyn 2018 - Birkenes kommune (sak 24/17)
- Overordnet revisjonsstrategi for regnskapsrevisjon 2017 Birkenes kommune (sak 25/17)
- Økonomisk situasjon pr. 2. tertial 2017 Birkenes kommune (sak 29/17)
- Orientering vedr. oppløsning av KR-IKT (sak 30/17)
- Rapport fra tilsyn med kommunens arbeid med tilsyn og godkjenning etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler - Birkenes kommune (sak 32/17)
- Møte- og arbeidsplan for 2018 (sak 33/17)

9. REGNSKAPSREVISJON

Revisjon av årsregnskapet er en helt sentral del av kommunens egenkontroll. Revisor skal gi trygghet for at en kan stole på informasjonen kommunen gir om sin økonomi. Dette er en viktig oppgave. Revisor er en uavhengig og objektiv tredjeperson som gjennom sine kontroller kan avdekke og forebygge feil og mangler i den økonomiske rapporteringen. Revisor vil i tillegg veilede kommunen for å bidra til å forebygge og avdekke feil og misligheter.

Kontrollutvalget skal påse at kommunen blir revidert på en betryggende måte. Utvalget er derfor avhengig av at revisor gir tilstrekkelig rapportering om revisjonsarbeidet. At kontrollutvalget og revisor har en god dialog og god forståelse av sine oppgaver, er viktige forutsetninger for å være trygg på at revisjonsarbeidet blir forsvarlig utført.

Kontrollutvalget registrerer at revisors arbeid med å utføre regnskapsrevisjon de siste årene er blitt mer omfattende, spesielt knyttet til de mange attestasjonsoppgaver (særattestasjoner) som utføres på vegne av staten og andre offentlige organer. I tillegg til avgitte beretninger og uttalelser mottar kontrollutvalget jevnlig i møter informasjon om utført regnskapsrevisjon. Kontrollutvalget har ved flere anledninger gitt uttrykk for at det gjøres mye godt arbeid innenfor området regnskapsrevisjon og at de er fornøyd med måten revisjonen løser oppdraget på.

10. FORVALTNINGSREVISJON

Forvaltningsrevisjon er et verktøy som kommunestyret og kontrollutvalget skal bruke for å sikre at kommunen drives på en måte som ivaretar innbyggernes behov og rettigheter best mulig. Forvaltningsrevisjon er en av de pålagte oppgavene til kontrollutvalget. Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalget undersøke om kommunen etterlever regelverk, når fastsatte mål, og om ressursene forvaltes på en effektiv måte.

Kontrollutvalget har vært delaktig i valg av tema og utforming av problemstillinger basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering, innenfor de rammer som er gitt av kommunestyret. Kontrollutvalget er delegert myndighet til å bestemme hvordan avsatte ressurser til forvaltningsrevisjon skal benyttes, og revisjonen har gjennomført forvaltningsrevisjonen i henhold til faglige krav i løpet av valgperioden.

Selv om det er spesifikke krav til gjennomføring av en forvaltningsrevisjon, er det viktig at kontrollutvalget involverer seg i valg av problemstillinger, avgrensninger og tilnærming. Forvaltningsrevisjon gir kontrollutvalget muligheten til å gå i dybden i ulike saksforhold, innen ethvert virksomhetsområde i kommunen. Forvaltningsrevisjon vil derfor kunne ha høy nytteverdi, både i utvalgets kontrollvirksomhet, og i kommunens internkontroll og forbedringsarbeid.

Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon. Planen skal vedtas av kommunestyret selv, men kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planperioden.

Kontrollutvalget behandlet i møte 18.04.16 sak nr. 12/16 overordnet analyse/plan for forvaltningsrevisjon for Birkenes kommune for perioden 2016-2019 utarbeidet av Aust-Agder Revisjon IKS. Planen er godkjent av kommunestyret i møte 15.12.16 sak 86/16. Områder som prioriteres i plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019:

1. Spesialundervisning i grunnskolesektoren
 - Eventuelt tema for forvaltningsrevisjon: Undersøke saksbehandlingen av enkelte vedtak for spesialundervisning, og belyse eventuelle årsaker til den høye andelen elever med spesialundervisning i Birkenes kommune.
2. Eldreomsorg – Institusjon og hjemmetjenester
 - Eventuelt tema for forvaltningsrevisjon: Ressursbruk, kvalitet og kompetanse i eldreomsorgen.
3. Barnevern
 - Kvalitet i barnevernstjenesten. Mulig samordnet kontroll med de andre eierkommunene.

Birkenes kommune har en ramme på 2 prosjekter i valgperioden, noe avhengig av omfanget på de ulike prosjektene. Planen ble oversendt kommunestyret for godkjenning. Kommunestyret har senere behandlet planen.

Kontrollutvalget har i 2017 ikke behandlet noen forvaltningsrevisjonsrapporter i henhold til RSK 001 (standard for forvaltningsrevisjon). Dette skyldes at det har vært flere runder i utvalget i forhold til hvilket prosjekt de skal bestille, og av den grunn har bestillingsprosessen og leveransen blitt utsatt. I tillegg har kontrollutvalget hatt ett ønske om å få til en felles forvaltningsrevisjon av barnevernssamarbeidet i sammen med de andre samarbeids kommunene. Dette har tatt tid å få avklart og er også en faktor som har forsinket bestillingsprosessen.

Kontrollutvalget har bestilt neste forvaltningsrevisjonsprosjekt med tema "Innkjøp i Birkenes kommune" i møte 27.09.17 (sak 27/17-1b).

11. SELSKAPSKONTROLL

Selskapskontroll er en av de pålagte oppgavene til kontrollutvalget og er et viktig virkemiddel for å sikre at selskapene underlegges demokratisk styring og kontroll.

Kontrollutvalget har i 2017 ikke behandlet noen nye selskapskontroller. Kontrollutvalget har bestilt neste selskapskontroll i LIBIR IKS i møte 27.09.17 (sak 23/17).

Plan for selskapskontroll for inneværende valgperiode ble lagt frem for kontrollutvalget i møte 26.09.16 sak 21/16. Planen ble senere godkjent av kommunestyret i møte 15.12.16 sak 87/16. Kontrollutvalget har fullmakt til å prioritere hvilke selskaper som skal kontrolleres. I planen ligger følgende selskaper til prioritering:

1. Lillesand og Birkenes Interkommunale avfallsselskap (Vesentlighet: middels/høy)

12. KONKLUSJON OG AVSLUTTENDE KOMMENTARER

Kontrollutvalgets årsmelding for 2017 legges med dette frem for kommunestyret til orientering. Ved å se årsplan og årsmelding for 2017 i sammenheng, kan kommunestyret se om de vedtatte oppgaver og målsettinger for kontrollutvalget er eller blir fulgt opp.

Birkenes, 12. februar 2018

Wiggo Svendsen (sign.)
Leder

Alexander Etsy Jensen (sign.)
Sekretær